

תוכחת המערבה:
מודיעין עילית
מספר יופף 3/
טלפון - 08-9744220
דוא"ל לשיטת תפוצה:
rg5740@gmail.com

באהרֶה טולְ תַּרְדָּה

מאת הרב ראובן גולן מה"ס רינוגה של תורה ♦ יו"ל ע"י בול שערם המצויינים שע"י מוסדות דברי תורה רחובות

גליון 168 סיון ה' תשע"ז

העלון מוקדש לע"ג מרת רבקה בת מרים ע"ה ע"י בנה ר' מאיר משמר הי"ז

פרשת נשא

לאשתו, או שהם עצם רבים זה עם זה, הרי זה כחוון והרט בעולמות העליונים.

וכן מוכח מדברי הגמי במסכת סוכה (נג. א) שבשעה שכבה דוד המלך את השיתין לモבוח, העמיק לחפור בקרקע עד שפרצטו מיה התהום ואיממו לשטוף ולהטבע את כל היקום. וביקש דוד לכתוב את שם ה' על גבי חרס ולזרקו במים כדי שיצלול וינו על נקב התהום ויסתמן. ווריש אחיתופל שמותר לעשות כן אף שימחה שם ה' במים, כי קל וחומר הוא "ומה לעשות שלום בין איש לאשתו נעל ידי בדיקת הסוטה במים המארימים" אמרה תורה,שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים, לעשות שלום לכל העולם כולל על אחת כמה וכמה".

ולכורה הרוי כאן מדבר בחורבן והרט לעולם כולם, ומה השיקות בין זה לבין שלום בית, ועל כרחך שאם חז"ל השוו בין הדברים הרי שאיש ואשה שני שלום ביניהם נחשב בחורבן ממש, ולכן דרכו קל וחומר שם כדי למנוע חורבן של זוג אחד ושל כל העולמות התלולים בהם הותר למחוק את השם כל שכן שמותר למוחקו מפני חורבן כל העולם.

ב. והנה החתן מקדש את הכללה באמוריו "הרי את מקודשת לי וכו', בדת משה וישראל", ושמעתה פירוש הנה בדרך דרשו מأت האבר החשוב הרוב צבי הרויש שליט"א [כולל "שערם המצויינים" רוחבות]. שהנה לבוארה מודמים את הקשר שבין החתן לכלה לקשר שבין משה ישראל ולא למשל לקשר שהוא בין אברהם ושרה או בין שאר האבות והאמונות הקדושיות.

אלא שהקשר שבין משה לישראל עליה פעים רבות על שרטון, ועוד בפני משברים רבים, וחרף כל הקשיים הללו לא ניתק ולא נפרט, ומה המשיך להנaging את העם, ומסר נפשו עליהם והצלם פעים רבות, וגם בני ישראל שראו את מסירתו עברום אהבו והעיכו, עד שבعروב ימי ייקשו למנוע את מיתתו ואמרו "אדם שהוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים והורד לנו את המן והגיא לנו את השלווה והעליה לנו את הבאר, ונתן לנו את התורה אין אנו מנחין אותו למוות" (רש"י דברים לב, מה), ובכו עליו ימים רבים כשןפטר.

ואף בכל בית, עד כמה שבני הוזוג החיים בו אינם מלאכים אלא בני אדם, עלולים לפזר ויכוחים וחילוקי דעת, ולכן תחת החופה מקבלים על עצם החתן והכללה שהקשר והחיבור ביניהם יהיה כדוגמת הקשר האמיץ בין משה לישראל, שלמרות כל התמודדות והטלות יהו תמיד זה לצד זו, וידעו להבליג ולומר ולהמשיך הכלאה.

ג. ופעמים שלлом הבית מותגש עם מצוות אחרות, כמו כיבוד הורים וכיוצא בזה. והחכם עינויו בראשו לפועל שכולם היו מורים, ומכבד את הורי בראי, ואף שלום ביתו אינו נגמם. אמנים יתכו מקרים שהדברים סותרים זה זה את זה עד שאין אפשרות אלא לקיים אחד מהם, או לשומר על שלום הבית או לקיים מצוות כבוד אב ואם, והשאלה מה דוחה מה, ומה עידיף מהם.

ועל כך ישנו פסק הלכה של מרכן הגאון רבינו חיים קנייבסקי שליט"א, וכפי שהעיר הגאון רבינו נחום דיימנט שליט"א. "שמעתי בשם הגרא"ח קנייבסקי פסק הלכה שהפתיע אותי, שאם יש פגיעה ואפיו במשהו בנושאים שלום בית, או וזה דוחה את מצוות כבוד אב ואם. והופעתו לשמעו זאת, ולכן הלכתי ושאלתי בעצמי את מרכן הגרא"ח, האם מדובר בהרואה שתינתנה במרקחה מסוימת בלבד, או שמדובר באופן כללי ובהוראה שווה ובכובעה מכלם, והוא השיב לי שמדובר בחוראה קבועה. חוראות ואמרתי שאני מוסר דרישות והרצעות, ואני רוצה שהיא לי ברווחה מעלה".

שלום בן שמחה פרץ ז"ל
ברכה בת בת-שבע אל"ה ע"ה
משה בן רגינה לביא ז"ל

ח'ים בן חנה ושלום מהרבץ ז"ל
דוד בן אסתר מזרחי ז"ל
שושנה שמעה בת סעדיה בר כוכבא ע"ה

יע"ג בנימין בן כלחה ז"ל ♦ סריה בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טואס ז"ל ♦ ננדיה בת תאגה ע"ה
אהרן בן יהיא ז"ל ♦ רחל בת סאלחה ע"ה
עביה בת סורה ע"ה

זמירות השבתocabן הנזורת עלليلות ומחלות...

"כל הבא לעבד עבודה עבודה" (ד, מ)

במסכת ערבית (יא, א) אמרו "מנין לשירות הלויים מהתורה, שנאמר לעבד עבודה עבודה,இיהו עבודה שזכריה עבודה, הוי אומר זו שירה". ובmealת השירה, ובפרט שירות ותשובה של שמות ישראל בשבת קודש, מצינו דברים נפלאים בספר חסידי אבות לרביבו יוסף וע"א (פ"א משנה יב') בשם המהרא"א גלאנטוי [ומקורם בדברי הזוהר הקדר], שיש שתי כתות של סיטרא אחורא בשם "מחלת" ו"לילית", "מחלת" היא מלשון שמחה ומחולות, וממנה נמשכים בעלי המשאות וכל שמות של הוללות, ו"ليلית" היא לשון לילה וממנה נמשכים כל בעלי מרה שחורה ויגון. ושתי כתות אלו נלחמות זו בזו, ושת עת מלחמתן מוסגת לקיים תפלותיהם של ישראל, כי מלחמת טרדתן במלחמה אין הם מתקרגים על ישראל ולכך אין עיקוב לתפילה.

הכנעת הקליפת הוללו היא על ידי ישיחם בכוחם לצד הטוב. שאת קליפת "ليلית" הממונה על העצמות יכני עלי ידי שער רדעה והכנה ושבuron לב בתפילה. והכנעת "מחלת" הממונה על שמחה של הוללות ושירים ומחולות לדבר עבירה היא על ידי שמחה של מזוה בשירות ותשבחות להשית' ובפרט בשבות וימים טובים. וכשישראל שמחים בשבת ויום טוב ושרים ומשבחים לה, שומעת לילית את קולות השירה וסבירה שקולות אלו באים ממחלת, ואו באה וпотחת עמה במלחמה, ועל ידי כן מתќלות התפלות של ישראל ללא מקטרגים ומשתין נגדן.

משל למה הדבר דומה, לאדם שהיה מולה בעיר, ושמע קול שאගת אריה, וכשראה לפטע שהאריה מתקרב אליו ורצה לברוח לאחוריו, הבהיר שמחצד השני הולך ומתקrabו הארי והדוב זה זהה, טיפס על אילן סמור ולקח אבן בידו, וכשהתקרבו הארי והדוב זה זהה, זרך את האבן על מצחו של הדוב. הדבר הסתובב אנה ואנה וכשראה את האריה סבר שהוא זה שהכחיו באבן והסתער עליו ונלחם בו, וגם האריה מותני והшиб מלוחמה. ובתוך כל המהומה נס האיש על נפשו ונמלט ובר ניצל.

והນשל, שבשבת ויום טוב כישראל שמחים ושרים להשית', מכנים בו זה את לילית הממונה על העצב והיללה, והוא סבורה שהכחאה זו באה מצד מחלת הממונה על השמחה, וניגשת ונלחמת עימה, והיות וטורדים הם במלחמותם עלות התפלות וכל מצוות היום לשמי מרים ולא קטרוג. וממילא יש הכנעה גדולה לשתי כתות אלו של הסיטהר אחרא, וגבר ישראל.

מה קודם למה, שלום בית או כבוד הורים ?

"כתב את האלות הכהן בספר ומזה אל מי המרים" (ה, כט)

כתב הריקאנטי "הבן מכאן כמה גודלה אהבת איש לאשתו, שאמרה תורה שמחה שלו על המים, והמשים שלום ביניהם כאלו בונה פלטרין של מעלה". ומכלל הן אתה שומע לך, שהמחרחר ריב בין איש

וביאור הענין הוא על פי הנ"ל, שאף למרן שרווק נושא כפוי אין זה אלא משום שאינו עצוב, אך אם הוא אכן עצוב ושרוי בצער הררי שלכל הדעות אין השכינה שורה עלי, ולכן יש מקום לומר שלא יברך בדברי האור לעין.

אך לדעת היביע אומר כיון שהעצבות אינה מוכחת ואין "מצווה" להיות עצוב, עליו לישב דעתו ולהסיר עצבותיו מעליו וכן יוכל לבקר ולקיים את המ诏ה החשובה כל כך של ברכת הבנים.

ד. וראוי לעין לדברי התורה חיים (בבא בתרא ס, ב) שהטעם שהחנן קורא ליום חתונתו "ראש שמחתי" הוא משום "ראש" הוא התחלת ו"ראש שמחתי" הינו התחלת השמחה שלי בחיים, כי עד עתה הייתה רוחך ושרוי ללא שמחה, ומעתה שנשאתי אשה מתחילה שלב השמחה בחיי.

ולכן מוסיף ואומר "אם לא עלה את ירושלים על ראש שמחתי", ככלומר שדוקא עתה בהחלה השמחה האמיתית אינני שוכח את זכר ירושלים ומצפה לבניה ותקומתה.

מי שומר עליו, הבנים או הבנות?

"ברוך הוא יושמך" (ו, כד)

על פסוק זה דרשו חז"ל (במודב"ר יא, ה) "ברוך בבנים, ושומר בבנות". ולפי פשטוט הטעם שנאמנה ברכיה לבנים ושמירה בבנות הוא משום שבן הוא ברכה, שכן זכר מסמל את השפעה ונינתה, וכפי שאמרו נהדה לא, ב) ש"זכר" נוטריקון "זה קר", ובא זכר בעולם, בא בכורו בידו. וכן כמו כן "זכר" הוא בגימטריה "ברכה" [227]. אך בבנות נאמר "וישמוך", כי בנות צרכיות שמייה, וכדברי המדרש שם.

ברם, יש להעיר שמלשון הדרשה "וישמוך בבנות" משמעה יישמר עליך בך שיתן לך בנות, וכך מ"ביברך" הינו שיברך אותך בבנים, אך "וישמוך", הוא שישמר אותך על ידי שיחיו לך בנות.

אלא שמדובר תמהה, כי בידוע מה שומר ומגן על עם ישראל היא

התורה הקד', והרי הנשים כללו לא עצתו על למידה תורה, והזכרים הם

שעמלים בתורה ומשמשים כצבע ההגנה הרוחנית לישראל, ואם כן מהו

"וישמוך בבנות" שמשמעותו שהבנות הם אלו ששומרות על עם ישראל.

ונראה bahwa, שהנה כל שפע רוחני הבא לעולם זוקק לכלי שיכיל אותן. וכמו המעשה באשת עובדייה שבלא נותרה לה עוד כלים עמד השמן.

ופעמים יתכן שיש kali אלא שהוא פגום ולכן אין קיום לשפע שהוא

מקיל.

והנה זה ודאי שהפע הרוחני בא לעולם על ידי הגבר, שבסעה

שעוסק בתורה זוכה לשפע מהועלומות העולומות ויש לו זכויות רבות.

אלא ש כדי שפע זה יתקיים נוצר הוא לכל קיבול. והכלי המכיל את

הזכירות שונצטו מתרות הבעל היא האשה, שעיל ידי צניעותה זוכה

להיות בבחינת kali מוחיק ברכיה.

אך אם חי האשה איננה הולכת בעניות הרואה לבנות ישראל

הצדניות, kali הקיבול נגס וممילא אין קיום לתורת הבעל. וכפי

שאמר מרדן הרב שך זצ"ל שאשת אברך שהולכת שלא בעניות, התורה

של בעלה הולכת לסתרא אחרא!!!

וזהו דבר מבהיל, כי לא מדובר כאן ביושבי קרות, אלא במילוי שמתמיד

ועמל בתורה ומנצל כל רגע ויש לו בקיאות רבה, וכן הסתום יש לו

זכירות רוחניות רבות, אך kali לא עמודים לו ליום אחרון היה

ואשתו איננה צנעה.

וזהו שדרשו חז"ל "וישמוך בבנות", כי הגם מ"ביברך" בבנים ויהיו

בעם ישראל זכרים רבים שישisko בתורה ויביאו שפע לעולם, מכל מקום

אין לכך קיום כלל kali שישמר על השפע, וכי ליצור kali כזה, "וישמוך

בבנות", שיברך ה' את ישראל בבנות עניות וחסודות שישמרו בעניות

על הזכירות של בעלייה עמili התורה.

האם זו ההוראה. והוא השיב לי שוב, שלא מדובר בהוראה ל McKenna שפכיפי אלא בהוראה כללית, והלכה היא!>.

על שמחה ועצבות של כהן רוק

"כה תברכו את בני ישראל" (ו, כג)

בדלות נשיאת כפים (ס"י ככח') כתוב הבית יוסף בשם השבלי הלקט שכחן רוק אינו נשא את כפים, כי השורי בלבד איש שרוי ללא שמחה (יבמות סב, ב), וראוי למברך שהיה שרוי בשמחה, כמו שמצוינו ביצהק אבינו שללאו שascal מהמטעים שהביא לו עקב ונתמלא בשמחה בירכו. אך בהשיבות הרשב"א (ח"א ט"י פה) כתוב על כך "דבר זה לא שמעתי לאחד מרבותינו מערום, ואולי מודרש אגדה הוא, אבל לפי גמורתנו אינו נראה כן שלא הוכר זה בשום מקום", וכן פסק מרן בשלחן עורך (ס"י ככח' סע' מד) "כהן, אף על פי שהוא פניו, נשא את כפים", וכתוב הרמ"א שכן הנהו.

ונראה שיסודות המחלוקת נובע ממה שברכת הכהנים היא על ידי השכינה השורה עליהם בעית ברכתם, וכמו שנאמר "זאנין אברכם", וידוע שאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, אלא שיש לחזור האם השמחה המעכבת את השרתת השכינה היא דין וענין חביבי, ככלומר שגם אם לא יהיה האדם בצער ובעצבות עדין אין השכינה שורה עליו אלא צער שיחיה במצב של שמחה ממש, או שדי בך שתתסלך ממנה העצבות יופג יוננו, כי במצב של עצבות לא שיר שתשורה השכינה על האדם, והשמחה היא רק היכי תימצى ליטול העצבות.

ולכוארה ממקור העניין משמע לכך, שכן למדיו הדבר מהנביא אלישע שamar (מלכים ב פ"ג פס' טו) "ועתה קחו לי מנין, והיה לנו המן ותהי עליו יד ה'", ובאיו המפרשים שהייה שרוי בצער ובעצבות מפניabilothו על שנstable אליהו רבו, או מפני שכעס על מלך ניגון סר צערו מעליו. והכעס גורם לעצבות צער, ועל ידי שamus קול שאיננו שרוי בעצבות ומוכחה שאין להשרות השכינה זמנה שאמורו "אלא מתוך שמחה" הינו בצער זוכה להשרות השכינה זמנה שאמורו "אלא מתוך שמחה" הינו

למעט שאין השכינה שורה במצב של עצבות. והנה כאשר אמרו חז"לשמי שלא נשא איש שרוי ללא שמחה לא שמחה הטענו לומר שהוא שרוי בעצבות ובצער, שהרי המוחש לא יוכחש שגמי שאינו נשוי שמח וטוב לב, אלא שעם כל זאת עדין לא זכה לשמחה האמיתית והשלימה שלה זוכה האדם רק בדורותיו אשרו את שדי שתשרה כדי שתשרה הרשב"א וכן מרן השכינה גם בחור יכול לברך ברכות הכהנים, וזה סברת הרשב"א וכן מרן והרמ"א. אך דעת השבלי הלקט שהשמחה היא תנאי להשרות השכינה, ולכך הביא ראייה מיצחק אבינו שלא היה שרוי בצער ועצבות לפני כן ולמרות זאת בקש שייעשו לו מטעמים כדי שיתמלא בשמחה, כי צער להיות שמח ממש כדי שתשרה עליו השכינה ולא די בך שאינו עצוב.

ב. והנה על טענת השבלי הלקט שרוק שרוי ללא שמחה ולכן אין יכול לבקר ברכות כהנים השיב הרדב"ז (בהתשובה ח"ד ס"י ככח') רואה אני בזמנ הזה כי הנשי הווא השורי לא השורי מפני טרדת המזונות וצריכי הבית. וכונתו שכין שלדעת שבלי הלקט צער שיהיא שמח ממש כל שכן שכחן נשוי לא ישא כפיו כי ריחיים על צווארו וטורוד בפרנסת ביתו. אך לשיטת הרשב"א אין זה קשה, כיון שאף שהינו טרוד מכל מקום איינו במצב של עצבות ויזוג וידי בך כדי שיוכיל לבך.

ג. ולגביה רוק כהן שרוי בעצבות, דעת הגאון רבי בן ציון אבא שאול (אור לעין ח"ב פ"ח שאלה ח') שטוב שלא ישא כפיו עד שיישא אשה נשיש לו לחוש דעת השבלי הלקט כיון שעצוב הוא, אך מרן רבינו עובדיה יוסף השיג על דבריו (יביע אומר ח"ט או"ח ס"י קכח' אות ז') וכתוב שהעצבות אינה פוטרתו מלישא כפיו אלא אדרבה עליו להתיישב בעדרתו ולהפיג את עצבותו.

שיעור' הרב ראובן גולן, בעמדות 'קול הלשון', ובטל' 03-6171001 [הקס 1-1-48-2-1-1], ובאorder 'קול הלשון'.
לתגובה והערות או הצערות לרשימות התפוצה שלח הודעה ל- rg5740@gmail.com

לע"נ יוסף שלום בן שודיא זיל ע"י שלום ♦ ויקטוריה בת טובה בן זקן ע"ה ♦ אברהם בן אסתר אניג'ר זיל ♦ שלום בן מנחם סעד זיל

שותפות בת מוזול שרעבי ע"ה
זוהרה בת סולטנה בוגנים ע"ה
בניתה בת עזיזה שוטן ע"ה

ימימה בת דוד כוכבי ע"ה
מסעוד בן עזיזה שוטן זיל
חניתה בת עזיזה שוטן ע"ה

שמעואל חי רחים בן חנה זיל ע"י רחמי
ימימה בת דוד כוכבי ע"ה
מול בת סאלם וחביבה כבורה ע"ה